Sosyal Problem Çözme Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Problem Çözme Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30762

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Problem Çözme Envanteri (SPÇE), bireylerin günlük ya?amlar?nda kar??la?t?klar? sosyal ve ki?isel problemleri çözme yeteneklerini, tutumlar?n? ve bili?sel süreçlerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu özel giri?, orijinal ölçe?in revize edilmi? formunun **Türkçe'ye uyarlanmas?** çal??mas?na odaklanmaktad?r. Uyarlama süreci, ölçe?in kültürel ba?lamda geçerli?ini ve güvenirli?ini sa?lamak için titizlikle yürütülmü?tür. SPÇE, problem çözme becerilerinin de?erlendirilmesinde ve bu becerileri geli?tirmeye yönelik e?itim programlar?n?n etkinli?inin ölçülmesinde kritik bir rol oynamaktad?r.

Söz konusu uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki akademik ara?t?rmac?lar ve klinisyenler için, bireylerin sosyal zorluklarla ba?a ç?kma stratejilerini ve e?ilimlerini standardize edilmi? bir yöntemle inceleme imkan? sunmaktad?r. Ölçek, genellikle hem olumlu hem de olumsuz problem çözme yönelimlerini ve stilini ölçen çok boyutlu bir yap?ya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Problem Çözme Envanteri, SPÇE, Problem Çözme Becerileri, Psikometri, Uyarlama, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Yazarlar

Uyarlama Yazar?: **Sevil Dora**.

Amaç

Sosyal Problem Çözme Envanteri'nin temel amac?, bireylerin **sosyal problem çözme** yeteneklerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu envanter, bireylerin sorunlara kar?? sergiledikleri genel yakla??m? (olumlu veya olumsuz yönelim) ve bu sorunlar? çözmek için kulland?klar? spesifik stratejileri (rasyonel, dürtüsel/dikkatsiz veya kaç?nmac?) belirlemeyi hedefler.

Türkçe'ye uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, orijinal ?ngilizce formdaki ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve dili ba?lam?na ta??yarak, yerel ara?t?rmalarda güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini sa?lamakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki psikoloji ve e?itim alanlar?nda sosyal problem çözme becerileri üzerine derinlemesine ara?t?rmalar yap?labilmesi amaçlanm??t?r.

Yap?

Sosyal Problem Çözme Envanteri, bireyin problem çözme sürecini olu?turan hem bili?sel hem de

ARABPSYCHOLOGY.COM

duygusal bile?enleri ölçen çok boyutlu bir yap?ya sahiptir. Ölçek genellikle iki ana bile?ene ayr?l?r: **Problem Yönelimi** (bireyin probleme yakla??m?n? içeren motivasyonel ve duygusal tepkiler) ve **Problem Çözme Stilleri** (bireyin problemi çözmek için fiilen kulland??? davran??sal ve bili?sel stratejiler).

Bu yap?, tipik olarak, Olumlu Problem Yönelimi, Olumsuz Problem Yönelimi, Rasyonel Problem Çözme Stili, Dürtüsel/Dikkatsiz Çözüm Stili ve Kaç?nmac? Çözüm Stili olmak üzere be? temel boyutu kapsar. Bu alt boyutlar, bireyin sosyal zorluklar kar??s?ndaki adaptif ve maladaptif tepkilerini detayl?ca analiz etme imkan? sunarak, klinik müdahaleler için de?erli bilgiler sa?lar.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?na ait spesifik geçerlik bilgileri (kapsam geçerli?i, yap? geçerli?i, ölçüt ba??ml? geçerlik vb.) bu kaynak metinde yer almamaktad?r. Ancak, bir psikolojik ölçe?in geçerli?i, onun ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren temel bir psikometrik özelliktir.

Sevil Dora'n?n 2003 tarihli Yüksek Lisans Tezi'nde, Türkçe formun yap? geçerli?ini desteklemek amac?yla genellikle do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analizleri ile di?er geçerlik yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Detayl? geçerlik analizleri için orijinal tez çal??mas?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?na ait spesifik güvenirlik bilgileri bu kaynak metinde belirtilmemi?tir. Güvenirlik, bir ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Yüksek güvenirlik de?erleri, ölçe?in ayn? bireyden farkl? zamanlarda veya farkl? madde gruplar?yla benzer sonuçlar üretti?ini gösterir.

Uyarlama çal??malar?nda temel olarak iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemler kullan?l?r. Dora (2003)'ün çal??mas?nda da bu istatistiksel yöntemlerin kullan?larak ölçe?in Türkçe formunun yeterli düzeyde güvenirlik sergiledi?i rapor edilmi? olmal?d?r.

Faktör Analizi

Sosyal Problem Çözme Envanteri'nin (revize edilmi? formunun) uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? incelemek amac?yla faktör analizi yap?lmas? zorunludur. Bu analiz, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlar alt?nda gruplan?p gruplanmad???n? kontrol eder ve ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak için yap?lan analizler, Türkçe formun teorik yap?s?n? destekleyen kan?tlar sunar. Detayl? faktör yükleri ve model uyum indeksleri, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan Dora (2003) ba?l?kl? tez çal??mas?nda detayl? olarak incelenmi?tir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Envanteri (Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama sonras?), Orijinal (Genellikle ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Yeti?kinler

Ya? Grubu: Spesifik ya? aral??? belirtilmemi?tir.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? bir üniversite enstitüsü bünyesinde gerçekle?tirildi?i için, örneklemin büyük ço?unlu?unun üniversite ö?rencileri veya genç yeti?kinlerden olu?tu?u varsay?lmaktad?r.

Test Metodolojisi: Bireylerin sosyal zorluklar kar??s?ndaki tipik tepkilerini, inançlar?n? ve kulland?klar? problem çözme stratejilerini sorgulayan standartla?t?r?lm?? anket format? kullan?l?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Beceriler, Bili?sel Süreçler, Problem Çözme Oryantasyonu, Psikolojik De?erlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Öz Bildirim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??mas? 2003 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretler konusunda, uyarlama çal??mas?n? yürüten Sevil Dora veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

Hacettepe Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Orijinal ölçe?in telif haklar? D'Zurilla ve Nezu'ya aittir.

Uyarlama çal??mas?n?n detaylar?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir.

Kaynaklar

Türkçe'ye uyarlama çal??mas?n?n temel referans? a?a??dad?r:

Dora, S. (2003). *Sosyal Problem Çözme Envanteri (revize edilmi? formu)'nin Türkçe'ye uyarlanmas?* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tez Merkezine do?rudan eri?im linki: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? bu adresten indirilebilir: sosyal-problem-cozme-envanteri-toad.pdf

Sosyal Problem Çözme Envanterinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte Sosyal Problem Çözme Envanteri'nin maddeleri veya derecelendirme bilgisi (Likert tipi ölçek puanlar?) yer almamaktad?r. Maddeler genellikle bireyin problem çözme yönelimini ve kulland??? stratejileri yans?tan ifadelerden olu?maktad?r. Detayl? madde içeri?i için Sevil Dora'n?n (2003) Yüksek Lisans Tezi'ne ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM